

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

16 ianuarie 2018

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte Nicolae Gordilă,

Judecători Elena Covalenco, Iurie Diaconu, Liliana Catan și Ion Guzun,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2017, declarat de către avocatul Pavalatii Alexandru în numele inculpatului

Mocanu Denis xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 13.05.2016 - 28.04.2017;

2. Instanța de apel: 24.05.2017 - 13.07.2017;

3. Instanța de recurs: 04.12.2017 - 16.01.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi, sediul Bender din 28 aprilie 2017, Mocanu Denis a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.190 alin.(2) lit.c) Cod penal la amendă în mărime de 800 unități convenționale.

Acțiunea civilă a fost admisă, dispunându-se încasarea de la Mocanu Denis în beneficiul părții vătămate Stefanco xxxxxx a prejudiciului material în sumă de xxxx euro, echivalentul în lei conform cursului oficial stabilit de Banca Națională a Moldovei la momentul excutării hotărârii.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Mocanu Denis, la începutul lunii februarie a anului 2013, afându-se în curtea casei xxxxxxxxxxx, or.Bender, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul procurării și transportării de peste hotarele R.Moldova a unui automobil de model „Opel Tigra”, a primit prin intermediul lui Stefanco Igor, de la Stefanco (Petrova) Tatiana bani în sumă de xxxx euro, echivalentul a xxxx lei, pe care i-a însușit, fără a-și îndeplini obligațiunea de a prezenta vreun automobil sau de a întoarce banii, cauzându-i părții vătămate un prejudiciu material considerabil.

3. Împotriva sentinței a declarat apel partea vătămată T.Stefanco, care a solicitat casarea acesteia în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fi aplicată pedeapsa maximă pentru fapta savârșită, pe motiv că la stabilirea pedepsei instanța nu a acordat deplină eficiență prevederilor art.7, 61, 75 Cod penal, nu a ținut cont de caracterul social periculos al infracțiunii comise, de faptul că inculpatul nu s-a prezentat în instanță, fiind anunțat în căutare, ceea ce denotă că dânsul nu se căiește de cele săvârșite și nu dorește benevol să repare prejudiciul material cauzat, de persoana acestuia, astfel că pedeapsa stabilită de prima instanță nu-și va atinge scopul pedepsei penale, restabilirea echității sociale și corijarea inculpatului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2017, a fost admis apelul părții vătămate Stefanco Tatiana, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre în partea stabilirii pedepsei, prin care lui Mocanu Denis recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2) lit.c) Cod penal i s-a stabilit pedeapsa de 2 ani și 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și a exercita activități legate de circulația mijloacelor financiare și a bunurilor materiale pe un termen de 3 ani, cu

executarea ei în penitenciar de tip semiînchis. În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a constatat că prima instanță obiectiv și sub toate aspectele, prin prisma art.101 Cod de procedură penală, a examinat și apreciat probele administrate în cauză, care dovedesc cu certitudine vinovăția lui D.Mocanu în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2) lit.c) Cod penal, corect stabilind circumstanțele de fapt și vinovăția lui, just încadrând în drept acțiunile acestuia, care de fapt nici nu se critică de către apelant.

Totodată, instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia soluției primei instanțe sub aspectul pedepsei stabilite sub formă de amendă, a conchis că la stabilirea pedepsei, prima instanță insuficient a ținut seama de prevederile art.61, 75 Cod penal și nu a motivat convingător de ce a ajuns la concluzia că inculpatului urmează a-i fi aplicată o pedeapsă mai blândă din categoria celor prevăzute de sancțiunea art.190 alin.(2) lit.c) Cod penal, sub formă de amendă, fără a efectua o analiză mai complexă a personalității infractorului, urmărind în acest sens comportamentul acestuia în viața socială, înainte și după săvârșirea infracțiunii, că fapta comisă de acesta se datorează unui concurs accidental de împrejurări din viața sa, din care motiv nu ar fi necesară aplicarea unei pedepse privative de libertate.

Prin urmare, instanța de apel, reținând circumstanțele în care a fost comisă infracțiunea incriminată, având în vedere că aceasta face parte din categoria celor grave, care atentează la valoarea primordial protejată de legea penală, de faptul că inculpatul s-a eschivat cu rea credință de a se prezenta în instanță, în privința lui fiind pornit dosar de căutare, că nu a reparat prejudiciul cauzat părții vătămate, prin ce nu a dat dovadă de căință activă în comiterea faptei imputate, a conchis că prima instanță pripit a ajuns la concluzia de a-i aplica pedeapsa sub formă de amendă care este una neproportională cu fapat săvârșită, ce nu va duce la corijarea inculpatului, considerând că doar pedeapsa cu închisoarea va duce la restabilirea echității sociale și la corijarea lui D.Mocanu, precum și la prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane, pedeapsă ce va răspunde principiului proporționalității și scopului prevăzut de art.61 alin.(2) Cod penal.

La fel, instanța de apel a conchis că prima instanță, deși în partea descriptivă a sentinței a motivat că inculpatului urmează a-i fi aplicată și pedeapsa complementară, însă în dispozitiv nu a indicat-o, din care motiv și în partea dată va interveni, considerând că inculpatul urmează a fi privat de dreptul de a ocupa funcții și a exercita activități legate de circulația mijloacelor financiare și a bunurilor materiale.

5. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar avocatul A.Pavalatii care, invocând temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței, pe motiv că soluția primei instanțe în partea stabilirii pedepsei este una corectă, deoarece instanța just a reținut că inculpatul a recunoscut vina, are o caracteristică pozitivă, are la întreținere un copil minor și anterior nu a fost supus răspunderii penale pentru categorii de infracțiuni similare, că a semnat recipisa prin care se obligă să restituie părții vătămate prejudiciul cauzat, că lipsesc circumstanțe agravante, astfel că pedeapsa sub formă de amendă este una echitabilă în coraport cu fapta comisă.

6. Judecând recursul în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care a solicitat respingerea recursului ca inadmisibil, Colegiul penal consideră că recursul declarat de avocatul A.Pavalatii urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit recursului ordinar declarat de avocatul A.Pavalatii în numele inculpatului, acesta a invocat ca temei de casare a hotărârii judecătorești art.427 alin.(1) pct.6) Cod de

procedură penală, argumentând că dânsul este de acord cu încadrarea juridică a faptei comise de inculpat, dar nu este de acord cu pedeapsa aplicată de instanța de apel, apreciind-o ca fiind una prea aspră, la care instanța nu a ținut cont de prevederile art.61, 75 Cod penal, nu a respectat criteriile generale de individualizare a acesteia, ceea ce este neconform scopului legii penale și principiului individualizării răspunderii penale și pedepsei penale, temei prevăzut de pct.10) al dispoziției enunțate supra - hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul în care s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs conchide că, motivele invocate de recurent referitor la individualizarea pedepsei, sunt întemeiate.

Verificând legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor cauzei, Colegiul penal consideră că vinovăția inculpatului D.Mocanu în săvârșirea infracțiunii imputate este pe deplin stabilită, iar calificarea acțiunilor acestuia este corectă și corespunde circumstanțelor de fapt ale cauzei, însă la aplicarea măsurii de pedeapsă, deși corect instanța a casat soluția primei instanțe, stabilindu-i inculpatului pedeapsa complementară, dar la stabilirea pedepsei principale cu închisoarea nu a luat în considerație în totalitate prevederile art.61, 75 alin.(1) Cod penal.

Astfel, potrivit dispozițiilor art.7, 75 Cod penal, prin *criterii generale de individualizare a pedepsei* se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, potrivit art.61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune, și când este capabilă să contribuie la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de condamnat, cât și de alte persoane.

Categoria și termenul (limita) de pedeapsă ce urmează a fi stabilit este în dependență de circumstanțele atenuante și agravante, prevăzute de art.76-77 Cod penal.

Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat, iar limitele termenelor de pedeapsă, prevăzute în partea specială, sunt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite, care constă în modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce, conduita după săvârșirea faptei și în cursul procesului penal, nivelul de educație, vârsta, starea de sănătate, situația familială și socială etc.

Aceste criterii generale și speciale privind individualizarea pedepsei, sau valorificat anume în această ordine, fiind stabilit inculpatului termenul de pedeapsă principală - închisoarea, prevăzut de art.190 alin.(2) lit.c) Cod penal, escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

După efectuarea acestei proceduri de individualizare și stabilire a duratei și cuantumului pedepsei, în cazul stabilirii închisorii, continuă operațiunea de individualizare a acesteia, dar în aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin numirea tipului de penitenciar și soluționarea chestiunii dacă pedeapsa numită inculpatului, acesta trebuie să o execute real ori sub raportul personalității acestuia de a se corecta și reeduca, poate fi trasă concluzia că scopul pedepsei poate fi atins prin suspendarea executării pedepsei aplicate vinovatului pe un termen de probațiune.

Colegiul menționează că, aplicarea prevederilor art.90 Cod penal - suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de inculpat este un incident în viața acestuia.

Prin urmare, în sensul legii, în afară de motivele care au servit temei pentru stabilirea pedepsei principale, instanța trebuie să dea o suplimentară motivare de ce trage concluzia că este rațional ori nu ca vinovatul să execute real termenul pedepsei stabilite.

Astfel, reieșind din cele reținute, instanța de recurs găsește întemeiate motivele recursului declarat de avocat și constată că instanța de apel, aplicându-i inculpatului pedeapsa de 2 ani și 6 luni închisoare, a reținut caracterul prejudiciabil al infracțiunii comise, că părții vătămate i-a fost cauzat un prejudiciu material ce nu a fost recuperat de inculpat, în urma căruia just a concluzionat că acestuia urmează a-i fi aplicată pedeapsa închisorii, însă nu a motivat este sau nu posibilă corijarea și reeducarea lui D.Mocanu fără izolare de societate, prin aplicarea dispozițiilor art.90 Cod penal, adică prin suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii.

La acest capitol se atestă că, potrivit art.90 alin.(1) Cod penal, la stabilirea pedepsei cu închisoarea de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție, ținând seama de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, instanța de judecată poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, iar aceasta conform art.90 alin.(4) Cod penal, poate avea loc și în cazul săvârșirii unei infracțiuni grave.

Mai mult, raționamentul de aplicare a prevederilor art.90 Cod penal are la origine persoana și comportamentul acestuia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei, față de cele comise, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei.

Prin urmare, instanța de apel nu a reținut următorii factori ce influențează la stabilirea pedepsei - că inculpatul a recunoscut vina, s-a căit sincer în cele comise, dorește să recupereze prejudiciul material cauzat părții vătămate, caracteristica lui pozitivă la locul de trai, că are la întreținere un copil minor și este unicul asigurător material al familiei, iar fapta săvârșită este un incident în viața acestuia, de lipsa circumstanțelor agravante, care în totalitate, în esență, formează convingerea posibilității făptuitorului de a se corija fără a executa efectiv pedeapsa.

În asemenea împrejurări, Colegiul penal conchide că de către instanța de apel în privința lui D.Mocanu s-a aplicat o pedeapsă care incorect a fost individualizată, nefiind echitabilă, prin ce s-a comis o eroare de drept, care poate fi, și urmează a fi corectată de către instanța de recurs.

Reținând faptul că în seama inculpatului au fost stabilite doar circumstanțe atenuante, care au fost enumerate mai sus, iar circumstanțe agravante lipsesc, și având în vedere principiul prevăzut în art.4 Cod penal - umanismul legii penale, cât și prevederile art.61 alin.(2) Cod penal, Colegiul penal ajunge la concluzia că nu este rațional ca D.Mocanu să execute pedeapsa închisorii stabilită și va aplica prevederile art.90 Cod penal, cu dispunerea

suspendării condiționate a executării pedepsei pe un termen de probațiune, deoarece careva interdicții la aplicarea normei date nu sunt.

Conform art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul și stabilind prezența temeiului prevăzut de art.427 Cod de procedură penală, urmează să caseze hotărârile instanțelor de fond, să rejudece cauza și să pronunțe o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația inculpatului.

Astfel, Colegiul penal conchide că eroarea comisă de instanța de apel urmează a fi corectată, prin admiterea recursului ordinar declarat, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel, în latura stabilirii pedepsei, rejudecată cauza și pronunțată în această parte o nouă hotărâre, prin care executarea pedepsei principale sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani și 6 luni, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și a exercita activități legate de circulația mijloacelor financiare și a bunurilor materiale pe un termen de 3 ani, stabilită de instanța de apel în privința lui D.Mocanu, va fi suspendată condiționat, în baza art.90 Cod penal, pe un termen de probațiune de 2 ani.

7. În conformitate cu art.424 alin.(2), 434, 435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Pavalatii Alexandru în numele inculpatului Mocanu Denis, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2017, în partea stabilirii pedepsei lui Mocanu Denis, rejudecă cauza și pronunță în această parte o nouă hotărâre, după cum urmează.

Mocanu Denis se consideră condamnat în baza art.190 alin.(2) lit.c) Cod penal și i se stabilește pedeapsa de 2 (doi) ani și 6 (șase) luni închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și a exercita activități legate de circulația mijloacelor financiare și a bunurilor materiale pe un termen de 3 ani. În temeiul art.90 Cod penal, se dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii stabilite lui Mocanu Denis pe un termen de probațiune de 2 (doi) ani.

Celelalte dispoziții ale hotărârii contestate se mențin.

Mocanu Denis urmează a fi eliberat din penitenciar, dacă nu execută pedeapsa închisorii în baza altor hotărâri judecătorești sau alte măsuri de reprimare.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 13 februarie 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun